

Jak Amerykanie zostali okradzeni ze złota

9 listopada 2023

W czasach, kiedy obowiązywał klasyczny standard złota, dolar stanowił wiarygodny środek płatniczy. Wynikało to z tego, że w amerykańskich skarbcach rzeczywiście znajdowało się złoto, które stanowiło realne zabezpieczenie, a używane przez ludzi banknoty były potwierdzeniem posiadanych pieniędzy. Ponadto w samych Stanach Zjednoczonych po I wojnie światowej bardzo dużą część swojego majątku Amerykanie trzymali w złocie, uważając, że jest to bardzo bezpieczne aktyw. Wynikało to m.in. z faktu, że jeszcze przed powstaniem Rezerwy Federalnej (FED) w 1913 roku poziom cen był bardzo stabilny, zaś metal ten znakomicie przenosił siłę nabywczą. Dlatego też czymś naturalnym było trzymanie sporej części swoich oszczędności w złocie.

Sytuacja taka trwała do 1929 roku, kiedy w dniu 24 października rozpętała się bezprecedensowa panika na giełdzie nowojorskiej. Ten pamiętny dzień ochrzczono mianem Czarnego Czwartku. Wówczas błyskawicznie poleciały w dół ceny prawie wszystkich notowanych akcji, wywołując szereg bankructw, które

rozszerzyły się na cały świat.

Wielki Kryzys

To wtedy rozpoczął się Wielki Kryzys, który potrwał aż do roku 1933, a w niektórych państwach nawet i dłużej. Odbił się on praktycznie na każdej dziedzinie gospodarki w wielu krajach na całym świecie. Skutkiem Wielkiego Kryzysu był m.in. ogromny spadek produkcji oraz olbrzymi wzrost bezrobocia, który w samych tylko Stanach Zjednoczonych dotknął aż 1/3 osób zdolnych do pracy.

Według niektórych „ekonomistów”, kryzys ten został spotęgowany właśnie przez standard złota, gdyż w przypadku walut wymienialnych na ten kruszec, następował szybki jego odpływ z rezerw banku centralnego. Ludzie bowiem w takim okresie uciekają do króla metali szlachetnych, uznawanego za bezpieczną przystań.

Dlatego też tak popularna stała się wówczas nowa, lewicowa teoria ekonomiczna Johna Keynesa, który postulował zwiększenie wydatków rządowych w celu ożywienia wzrostu gospodarczego. Jednym z najważniejszych polityków, który wprowadził ją w życie, był nowo wybrany prezydent Stanów Zjednoczonych – Franklin Delano Roosevelt. Rozpoczął on niezwykle kosztowny program gospodarczy, zwany Nowym Ładem (z ang. New Deal).

Co istotne – to to, że w wyniku kryzysu wielu obywateli trzymało duże ilości złota, co było bardzo niewygodne dla polityków, ponieważ zmniejszało jego dostępność w obiegu i utrudniało im realizację ich planów.

Rozporządzenie wykonawcze nr 6102

W dniu 5 kwietnia 1933 roku, czyli zaledwie miesiąc po objęciu urzędu prezydenta, Roosevelt podpisał „Rozporządzenie wykonawcze nr 6102” („Executive Order No. 6102”), zakazujące

posiadania złotych monet, złotego bulionu oraz certyfikatów złota. Jednocześnie nakazywało ono obywatelom dostarczenie całego kruszcu do Banku Rezerwy Federalnej w ciągu niecałych 4 tygodni, tj. do dnia 1 maja 1933 roku. W zamian otrzymywali oni dolary po z góry ustalonej cenie 20,67 USD za uncję trojańską.

Krótko mówiąc, Roosevelt z dnia na dzień jednym ruchem zdelegalizował całkowicie prywatne posiadanie złota i prawnie zmusił Amerykanów do odsprzedań go instytucjom federalnym w krótkim terminie po rażąco zaniżonej cenie.

Za złamanie rozporządzenia groziły drakońskie kary, tj. 10 lat więzienia lub też grzywna w wysokości 10 000 dolarów. Była to w tym czasie ogromna suma, która według dzisiejszych cen w Polsce wynosiłaby prawie milion złotych.

Od obowiązku oddania kruszcu istniały jednak wyjątki. Dotyczyły one m. in. posiadaczy metalu do celów przemysłowych, profesjonalnych lub do wyrobu sztuki (np. jubilerzy, dentyści). Ponadto pojedyncza osoba mogła zatrzymać do 100 dolarów w złotych monetach.

Roosevelt uzasadniał wobec społeczeństwa konfiskatę kruszcu koniecznością wzmocnienia dolara i uratowania gospodarki. Tłumaczył, że zbyt duża ilość złota w prywatnych rękach osłabia dolara i utrudnia rządowi prowadzenie polityki gospodarczej oraz zwalczanie kryzysu.

Rozmiary kradzieży (bo inaczej nie można tego nazwać) wyszły na jaw kilka miesięcy później, kiedy w styczniu 1934 roku rząd Roosevelta wprowadził deprecjację dolara, podnosząc cenę złota do poziomu 35 dolarów za uncję. Oznaczało to, że waluta ta straciła około 40 proc. swojej siły nabywczej w porównaniu do momentu, kiedy wprowadzono konfiskatę złota. Było to niczym innym jak bezczelną grabieżą, którą dokonały władze demokratycznego państwa pod pozorem legalnego działania.

Za bulwersujące uznać należy także to, że podstawą prawną

obrabowania Amerykanów ze złota było rozporządzenie wykonawcze (executive order), czyli rodzaj jednoosobowej decyzji prezydenta, która uzyskuje moc prawną już w momencie złożenia podpisu przez niego. Nie wynikało ono zatem z ustawy, którą musiałaby przegłosować większość reprezentantów obywateli w Kongresie. Pozbawienie ludzi ich własności nie miało zatem nic wspólnego z jakąkolwiek procedurą demokratyczną, ale wynikało z autorytarnej decyzji Roosevelta.

Swoją drogą, ten sposób rządzenia był charakterystyczny dla tego polityka, który nie licząc się z własnymi obywatelami wydał najwięcej takich rozporządzeń w historii USA, tj. 3522, gdy tymczasem np. Donald Trump podpisał ich tylko 220.

Reakcje społeczeństwa na konfiskatę

Konfiskata złota spotkała się z dużym oporem społecznym. Większość Amerykanów uważała, iż jest to niekonstytucyjne i że rząd kradnie ich własność. Wielu ludzi ukryło swoje złoto, aby uniknąć konfiskaty. Ostatecznie rządowi udało się zabrać tylko 3,9 miliona uncji złota, czyli około 24 proc. całkowitej ilości metalu będącego w rękach obywateli.

Rozporządzenie Wykonawcze nr 6102 zostało zaskarżone przez nowojorskiego adwokata Fredericka Campbella do Sądu Federalnego z przyczyn formalnych, tj. z powodu braku podpisu Sekretarza Stanu, co było wymogiem prawnym. Niestety, konfiskata złota przez państwo została utrzymana przez ten sąd, jednak proces ten zmusił prezydenta do wydania ponownie rozporządzenia wykonawczego, tym razem już z podpisem Sekretarza Skarbu. Obowiązywało ono do momentu uchwalenia przez Kongres w styczniu 1934 roku ustawy o złocie, o czym więcej poniżej.

Ponadto Rozporządzenie Wykonawcze nr 6102 zostało też zaskarżone do Sądu Najwyższego z powodu jego niekonstytucyjności. Niestety, sąd ten uznał wszystkie konfiskaty za zgodne z konstytucją, a sędziowie James Clark

McReynolds, Willis Van Devanter, George Sutherland i Pierce Butler zgłosili zdanie odrębne (Votum separatum). Tych czterech odważnych sędziów zostało nazwanych przez prasę „Czterema Jeźdźcami”, ponieważ ich konserwatywne poglądy były w opozycji do wspieranego przez lewicową prasę Nowego Ładu.

Ustawa o złocie

W styczniu 1934 roku Kongres USA przegłosował ustawę o złocie (Gold Reserve Act), która formalnie umożliwiła rządowi kontrolowanie i regulowanie ceny złota. Była ona też związana z wcześniejszym Rozporządzeniem Wykonawczym nr 6102, gdyż potwierdzała skonfiskowanie złota od obywateli na podstawie tamtego dekretu. Innymi słowy, parlament oficjalnie poparł wcześniejszą oburzającą decyzję prezydenta.

Ponadto bezpośrednio na podstawie tej ustawy Roosevelt mógł już legalnie zmienić ustawową cenę złota z 20,67 USD do 35 USD za uncję. Oznaczało to, że rząd mógł kupować kruszec po stałej cenie 35 dolarów za uncję, niezależnie od jego wartości na rynku światowym. Ta cena została ustalona w celu zabezpieczenia wartości dolara i zapobieżenia spekulacjom.

Co istotne, kurs ten stał się międzynarodowym standardem i znany był jako „Złoty Standard 35 dolarów”. Oznaczało to, że zagraniczne kraje mogły wymieniać swoje dolary na złoto po tej cenie.

Ustawa ta nadawała też prezydentowi i Departamentowi Skarbu USA nowe uprawnienia w zakresie nadzoru nad rezerwami tego metalu szlachetnego i emisji pieniądza. Rząd zyskał pełną kontrolę nad rezerwami złota oraz prawo do ich wydawania i wypłacania z tych zasobów.

Przede wszystkim jednak Gold Reserve Act formalnie zakończył klasyczny standard złota w Stanach Zjednoczonych. Oznaczało to, że dolar amerykański przestał być bezwarunkowo wymienialny na kruszec, a rząd zyskał większą swobodę w zarządzaniu

pieniądzem i polityką monetarną.

Skutki konfiskaty złota i Gold Reserve Act

Konfiskata kruszcu przez rząd amerykański i uchwalenie ustawy o złocie spowodowały szereg bardzo daleko idących konsekwencji:

1. Naruszenie prawa własności. Konfiskata złota była oczywistym naruszeniem prawa własności obywateli amerykańskich.

2. Utrata zaufania do rządu. Wydanie przez Roosevelta Rozporządzenia Wykonawczego nr 6102 przyczyniło się do utraty zaufania obywateli amerykańskich do własnego rządu. Do dziś stanowi dla nas wszystkich na świecie jasne ostrzeżenie, że władza może sięgnąć po nasz majątek.

3. Zachęta do ucieczki od opodatkowania. Konfiskata kruszcu przez władze amerykańskie zachęciła niektórych obywateli do ucieczki od opodatkowania poprzez ukrywanie złota.

4. Dezintegracja standardu złota. Gold Reserve Act położył kres możliwości obywateli amerykańskich i innych krajów wymiany swoich dolarów na złoto. Zamiast tego, rząd federalny przejął pełną kontrolę nad posiadaniem i dysponowaniem tym metalem.

5. Międzynarodowy kurs złota na poziomie 35 dolarów za uncję. Ta cena została ustalona na wiele lat w celu zabezpieczenia wartości dolara.

6. Wzmocnienie dolara. Konfiskata złota zmniejszyła jego podaż w obiegu, co doprowadziło do wzrostu jego ceny. W rezultacie dolar stał się bardziej stabilny i mniej podatny na wahania.

Uchylenie zakazu posiadania złota

W 1944 roku podpisano porozumienie w Bretton Woods, dzięki któremu na świecie obowiązywał sztywny kurs walut krajowych w relacji do dolara, a waluta ta wciąż była wymienialna na złoto po stałej cenie 35 dolarów za uncję. Tyle że możliwość wymiany dolara na kruszec była zarezerwowana wyłącznie dla banków centralnych.

Jednak w dniu 15 sierpnia 1971 roku prezydent USA Richard Nixon zerwał układ z Bretton Woods i zawiesił wymienialność dolara na złoto, co całkowicie zakończyło dotychczasowy system monetarny. Od tego czasu waluty narodowe nie są już oparte na tym metalu i mamy do czynienia z tzw. pieniądzem fiducjarnym (zwanym również „pustym pieniądzem”), który banki centralne mogą dowolnie kreować.

Jeśli spojrzeć na dzisiejsze, papierowe waluty, to po upływie 20 lub 30 lat wartość każdej z nich spada co najmniej o kilkadziesiąt procent, a niektórych z nich nawet do zera (wówczas zostają one wycofane z obiegu i zamienione na nowe). Przykładowo, o ile jeszcze w styczniu 1971 roku 1 uncja trojańska złota (uncja trojańska = 31,1 gram) kosztowała 35 dolarów amerykańskich, to w styczniu 2002 roku za taką uncję złota trzeba było już zapłacić około 280 dolarów, zaś we wrześniu 2023 roku kosztuje ona ok. 1900 dolarów.

Przyczynia się to do stopniowej likwidacji klasy średniej, ponieważ ciągła dewaluacja walut sprawia, iż oszczędności trzymane przez zwykłych obywateli mają coraz mniejszą siłę nabywczą.

Zakaz trzymania złota obowiązywał obywateli USA aż do 31 grudnia 1974 roku. Wówczas to prezydent Gerald Ford ponownie zalegalizował prywatne posiadanie monet, sztabek oraz certyfikatów z tego kruszcu.

Obecnie obywatele Stanów Zjednoczonych mogą posiadać złoto bez

ograniczeń. Jednak znaczne jego ilości nadal spoczywają w skarbcach rządu federalnego – Federal Reserve Bank of New York.

Podsumowanie

Podsumowując przedstawione wydarzenia, warto zastanowić się nad tym, czego nas uczy konfiskata złota w USA za czasów Roosevelta?

Przede wszystkim musimy mieć świadomość tego, że historia lubi się powtarzać. Skoro bowiem prezydent USA, czyli teoretycznie demokratycznego państwa, dopuścił się tak wielkiej kradzieży majątku Amerykanów, to tym bardziej każdy inny rząd na świecie może również chcieć skonfiskować pod jakimś pretekstem złoto posiadane przez własnych obywateli. Zresztą zakaz jego posiadania także wprowadzono w wielu innych państwach na Ziemi (np. w PRL-u pod groźbą kary śmierci). Wynika to z tego, że władza nienawidzi tego „barbarzyńskiego reliktu przeszłości”, gdyż pozwala on na wolność od beztrosko drukowanych przez państwo walut fiducjarnych.

Pamiętajcie o tym, aby złoto kupować anonimowo, o ile tylko jest taka możliwość. Pozwoli to Wam w przypadku skrajnie negatywnego scenariusza uniknąć ewentualnej jego konfiskaty, tak jak to było w Stanach Zjednoczonych za czasów Roosevelta.

Autorstwo: Independent Trader

Zdjęcie: [Public Domain Pictures](#) (CC0)

Źródło: NCzas.info